

LATVIJAS ATJAUNOJAMĀS ENERĢIJAS FEDERĀCIJA

Reģistrācijas nr.40008205845, juridiskā adrese: Pulkveža Brieža iela 7-302A, Rīga,
LV-1010, Latvija

Klimata un enerģētikas ministrijai

Adrese: Latgales iela 165, Rīga, LV-1019

E-pasts: pasts@kem.gov.lv

Kopija:

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai

Adrese: Ūnijas iela 45, Rīga, LV-1039

E-pasts: sprk@sprk.gov.lv

AS "Augstsprieguma tīkls"

Adrese: Dārziema iela 86, Rīga, LV-1073

E-pasts: ast@ast.lv

Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācijas

Reģistrācijas numurs: 40008205845

Juridiskā adrese: Pulkveža Brieža iela 7 - 302A,

Rīga, LV-1010

E-pasts: haralds.vigants@graanulinvest.com

IESNIEGUMS

par grozījumiem Elektroenerģijas tirgus likumā

Rīgā 2024.gada 5.augustā

Biedrība "Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija" (turpmāk – **LAEF**) apvieno un pārstāv Latvijas atjaunojamo energoresursu (turpmāk – **AER**) nozares organizācijas. LAEF mērķis ir sekmēt AER nozares attīstību, palielināt AER devumu Latvijas tautsaimniecības izaugsmē.

LAEF atzinīgi novērtē uzlabojumus, kas veikti Elektroenerģijas tirgus likumprojektā, tomēr uzsver nepieciešamību pēc papildus precizējumiem, lai nodrošinātu efektīvu un taisnīgu regulējumu nozarē. LAEF vēlas uzsvērt, ka:

(1) Piedāvātās izmaiņas ETL 9. pantā būtu jāpielāgo, lai tās efektīvi atbalstītu jaunu enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanu, vienlaikus nodrošinot, ka sistēmas jauda netiek nepamatoti rezervēta;

(2) Tiesiskā palāvība ir būtiska, lai nodrošinātu stabilitāti un paredzamību uzņēmējdarbības vides attīstībā, kā arī nodrošina uzņēmēju uzticību ilgtermiņa ieguldījumiem, kas ir būtiski ekonomikas attīstībai;

(3) Tā aizsargā personu tiesības un intereses, veicinot uzticību valsts institūcijām un normatīvajam regulējumam.

(4) Tiesiskā palāvība veicina ekonomisko attīstību, jo uzņēmēji var pieņemt informētus lēmumus, balstoties uz stabilu un paredzamu tiesisko ietvaru, kā arī tiesiskā palāvība ir pamatprincips tiesiskās valsts idejā un demokrātiskā sabiedrībā;

(5) Nepieciešams veidot stabilu investīciju vidi, kas piesaista ārvalstu kapitālu un veicina inovācijas enerģētikas sektorā;

(6) Stabils un paredzams tiesiskais regulējums samazina uzņēmējdarbības riskus un izmaksas, kas saistītas ar juridiskām izmaiņām.

LAEF vēlas uzsvērt, ka piedāvātās izmaiņas ETL 9. pantā būtu jāpielāgo, lai tās efektīvi atbalstītu jaunu enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanu, vienlaikus nodrošinot, ka sistēmas jauda netiek nepamatoti rezervēta.

“(38) Šā 3.1, 3.2 un 3.5 daļā paredzētās tiesības esoša pieslēguma ietvaros ieviest cita veida elektroenerģijas ražošanas iekārtu ražotājs var izmantot, ja tas ir iesniedzis pārvades sistēmas operatoram apliecinājumu par tās elektroenerģijas ražošanas iekārtas pieslēgšanu elektroenerģijas sistēmai, kuras vajadzībām attiecīgais pieslēgums ticis ierīkots.”

Tāpat arī nepieciešams atbilstoši precizēt terminoloģijas lietojumu piedāvātajā 9. panta 3.1, 3.2 un 3.5 daļā atbilstoši iepriekš minētajam.

LAEF ieskatā būtu jāmaina Likumprojektā piedāvātā ETL 9. panta 3.5 daļas redakcija, paredzot, ka pēc cita veida elektroenerģijas ražošanas iekārtas ieviešanas esoša pieslēguma ietvaros elektroenerģijas ražotājam tiek sniegts tas pārvades sistēmas pakalpojums, par kādu tika piešķirtas tiesības iesniegt pieteikumu tehnisko prasību saņemšanai.

Atbilstoši Likumprojektā piedāvātajai 9. panta 3.1 un 3.2 daļas redakcijai, brīvā pārvades sistēmas jauda pieejama elastīgā pārvades sistēmas pakalpojuma saņemšanai. Likumprojektā piedāvātā ETL 9. panta 3.1 daļa paredz, ka tiesības iesniegt pieteikumu tehnisko prasību saņemšanai elektroenerģijas ražotāji iegūst 9. panta 3.6 daļā minētajā salīdzinošajā procedūrā. Tātad uz brīvo sistēmas pakalpojuma jaudu, kas pieejama elastīgā pārvades sistēmas pakalpojuma saņemšanai, pretendē gan tie elektroenerģijas ražotāji, kuriem nepieciešama jauna pieslēguma ierīkošana, gan tie, kuri vēlas esoša pieslēguma ietvaros ieviest cita veida elektroenerģijas ražošanas iekārtu neatkarīgi no tā, kādus pārvades sistēmas pakalpojumu tas saņem.

Ja 9. panta 3.6 daļā minētajā salīdzinošajā procedūrā tiesības iesniegt pieteikumu tehnisko prasību saņemšanai iegūst elektroenerģijas ražotājs, kurš esoša pieslēguma ietvaros vēlas ieviest cita veida elektroenerģijas ražošanas iekārtu, un šis ražotājs saņem konstanto pārvades sistēmas pakalpojumu, tad atbilstoši Likumprojektā piedāvātajai ETL 9. panta 3.5 daļai uz no jauna ieviesto cita veida elektroenerģijas ražošanas iekārtu arī tiks piemērots konstantais pārvades sistēmas pakalpojums.

Šāds iznākums nozīmētu, ka sistēmā jau sākotnēji (t.i., sistēmas operatora regulārā paziņojuma par brīvajām sistēmas jaudām publicēšanas brīdī) bija pieejama jauda, ko var izmantot konstantā pārvades sistēmas pakalpojuma saņemšanai. Attiecīgi prasība, ka tiesības iesniegt pieteikumu tehnisko prasību saņemšanai ir tikai tiem elektroenerģijas ražotājiem, kuri vēlas saņemt elastīgo pārvades sistēmas pakalpojumu, ir nepamatota, jo šādas tiesības būtu jāpiešķir arī tiem ražotājiem, kuri vēlētos saņemt konstanto pārvades sistēmas pakalpojumu.

Tai pašā laikā, ja 9. panta 3.6 daļā minētajā salīdzinošajā procedūrā tiesības iesniegt pieteikumu tehnisko prasību saņemšanai tiek piešķirtas elektroenerģijas ražotājam, kurš jau saņem konstanto pārvades sistēmas pakalpojumu, tad procedūras rezultātā tas iegūst nepamatotu priekšrocību attiecībā pret tiem elektroenerģijas ražotājiem, kuri arī piedalījās salīdzinošajā procedūrā, taču kuriem iepriekš nebija iespēju ierīkot pieslēgumu, kura lietošana notiktu saskaņā ar konstanto pārvades sistēmas pakalpojumu.

LAEF ieskatā Likumprojektā piedāvātā ETL 9. panta 3.5 daļas redakcija līdz ar to ir nekorekta un būtu maināma, paredzot, ka

“(35) Elektroenerģijas ražotājam, kuram piešķirtas tiesības iesniegt pieteikumu tehnisko prasību saņemšanai, lai esoša pieslēguma ietvaros ierīkotu cita veida elektroenerģijas ražošanas iekārtu, pēc cita veida elektroenerģijas ražošanas iekārtas ierīkošanas, tiek sniegts tas pārvades sistēmas pakalpojums, par kādu tika piešķirtas tiesības iesniegt pieteikumu tehnisko prasību saņemšanai.”

LAEF vēlas uzsvērt, ka piedāvātās izmaiņas ETL 9. pantā būtu jāpielāgo, lai tās efektīvi atbalstītu jaunu enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanu, vienlaikus nodrošinot, ka sistēmas jauda netiek nepamatoti rezervēta.

Elastīgais pārvades sistēmas pakalpojums, ko var saņemt izsoles uzvarētāji saskaņā ar pašreiz piedāvāto Likumprojekta redakciju, jau paredz attiecīgā pakalpojuma saņēmēja nevienlīdzīgāku stāvokli attiecībā pret konstantā pārvades sistēmas pakalpojuma saņēmējiem. Proti, pēdējiem pārvades sistēmas pakalpojums tiek sniegts nepārtraukti, kurpretim pirmajiem pakalpojuma sniegšanu var pārtraukt uz laiku līdz 876 stundām kalendārā gada ietvaros. Tai pašā laikā jauna pieslēguma ierīkošanas izmaksas abu veidu pārvades sistēmas pakalpojumu saņēmējiem neatšķiras.

Tādējādi, Likumprojektā paredzot, ka izsoles uzvarētāja samaksātā naudas summa tiek ieguldīta nevis attiecīgā pieslēguma ierīkošanā, bet gan pārvades sistēmas operatora un pārvades sistēmas vispārīgām vajadzībām, elastīgā pārvades sistēmas pakalpojuma saņēmējs par pieslēguma ierīkošanu faktiski samaksā vairāk nekā konstantā pārvades sistēmas pakalpojuma saņēmēji, kuri pieslēgumus ierīkojuši līdz šim.

Tādēļ Likumprojektā piedāvātā ETL 9. panta 3.7 daļas otrais teikums būtu jāizsaka citādāk:

“(37) Izsoles ieņēmumus pārvades sistēmas operators izlieto izsolē uzvarējušā elektroenerģijas ražotāja pieslēguma maksas segšanai.”

“(12) Ja elektroenerģijas ražotājam, kurš saņem elastīgo pārvades sistēmas pakalpojumu, pārvades sistēmas pakalpojuma ierobežošanas pārsniedz šā panta 1.1 daļā noteikto stundu skaitu, pārsniegto stundu laikā pārvades sistēmas pakalpojuma ierobežošanas tiek veikta normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos,”

vai arī

“(11) Elektroenerģijas ražotājam sniedzamajam pārvades sistēmas pakalpojumam ir šādi veidi:
1) konstantais pārvades sistēmas pakalpojums – pārvades sistēmas pakalpojums elektroenerģijas ražotājam tiek sniegts nepārtraukti, izņemot, ja pārvades sistēmas pakalpojuma ierobežošanas tiek veikta saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto par pārdispečšanu.”

Likumprojektā piedāvātā ETL Pārejas noteikumu 118. punkta redakcija neveicinās pārvades sistēmas jaudu atbrīvošanas, elektroenerģijas ražotājiem atsakoties no to pašreiz rezervētās sistēmas jaudas.

AER nozares pārstāvju ieskatā iespēja elektroenerģijas ražotājiem noteiktā pārejas periodā pārtraukt pieslēguma pie pārvades sistēmas ierīkošanu, nezaudējot maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu vai pārvades sistēmas operatoram neizlietojot nodrošinājumu (garantiju), ir būtiska pārvades sistēmas jaudas atbrīvošanai no tā saucamajiem papīra projektiem, kuru īstenošanai to attīstītājiem nav ne nepieciešamās pieredzes, ne līdzekļu.

Piedāvātā ETL Pārejas noteikumu 118. panta redakcija rada administratīvus šķēršļus atteikšanās tiesību izmantošanai. Tos var novērst, atsakoties no prasības elektroenerģijas ražotājiem kompensēt pārvades sistēmas operatora izmaksas attiecīgā pieslēguma ierīkošanai un no prasības slēgt atsevišķu vienošanos ar pārvades sistēmas operatoru.

Tā vietā var paredzēt maksas par sistēmas jaudas rezervēšanu atgriešanu vai nodrošinājuma (garantijas) atbrīvošanu noteiktā laikā pēc attiecīga elektroenerģijas ražotāja iesnieguma saņemšanas (salīdzinājumam skat. Sistēmas pieslēguma noteikumu 28.10 punktu).

“118. Elektroenerģijas ražotājs, kas saskaņā ar šā likuma 9. panta 2.4 daļu veicis maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu pārvades sistēmas operatoram, var prasīt tās atmaksu līdz 2024. gada 30. novembrim, ja ražotājs vēlas pārtraukt pieslēguma pie pārvades sistēmas ierīkošanu. Pārvades sistēmas operators atmaksā elektroenerģijas ražotājam maksu par sistēmas jaudas rezervēšanu vai paziņo par maksas par sistēmas jaudas rezervēšanu nodrošinājuma (garantijas) atbrīvošanu finanšu pakalpojuma sniedzējam un anulē tehniskās prasības, kuras izsniegtas elektroenerģijas ražošanas iekārtu pieslēgšanai attiecīgajai sistēmai, piecu darba dienu laikā no attiecīga Elektroenerģijas ražotāja iesnieguma saņemšanas. Regulatora 2022. gada 14. aprīļa lēmuma Nr. 1/5 "Sistēmas pieslēguma

noteikumi elektroenerģijas ražotājiem” 23. punktā noteiktais nav piemērojams uz šajā punktā minēto tehnisko prasību anulēšanas gadījumu.”

LAEF uzsvēr, ka piedāvātās izmaiņas ETL 9. pantā būtu jāpielāgo, lai tās efektīvi atbalstītu jaunu enerģijas ražošanas iekārtu ieviešanu, vienlaikus nodrošinot, ka sistēmas jauda netiek nepamatoti rezervēta.

Ar cieņu

.....

**Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācijas
valdes priekšsēdētājs Haralds Vīgants**

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisku parakstu un satur laika zīmogu.